

บทที่ 6

องค์การบริหารส่วนตำบล

“องค์การบริหารส่วนตำบล” มีชื่อย่อเป็นทางการว่า “อบต.” เป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่น ที่มีการยกฐานะมาจาก “สภาตำบล” นับตั้งแต่มีพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 เป็นหน่วยงานปกครองท้องถิ่นที่ความใกล้ชิดกับประชาชน อีกองค์กรหนึ่งที่มีบทบาทหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ภายในองค์กรเพื่อสนองต่อเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตที่รับผิดชอบในด้านการพัฒนา ส่งเสริมสนับสนุนกิจการต่างๆ ในเขตที่รับผิดชอบ ซึ่งการกระจายอำนาจในความหมายของประเทศไทย มิได้หมายความถึงเฉพาะการกระจายอำนาจจากรัฐบาลสูงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้นแต่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนความเข้มแข็ง(คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี, 2550:163)

6.1 ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

“องค์การบริหารส่วนตำบล” หรือ “อบต.” เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยใช้ชื่อว่า “สภาตำบล” ซึ่งในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้สภาตำบลมีฐานะเป็น “นิติบุคคล”

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ได้ให้ความหมายของ “นิติบุคคล” ว่าหมายถึงกลุ่มบุคคล องค์กร หรือทรัพย์สินที่จัดสรรไว้เป็นกองทุนเพื่อดำเนินกิจการอันใดอันหนึ่งซึ่งกฎหมายบัญญัติให้เป็นบุคคลอีกประเภทหนึ่งที่มีใช้บุคคลธรรมดา นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่ตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หรือกฎหมายอื่น ภายในขอบแห่งอำนาจหน้าที่หรือวัตถุประสงค์ที่ได้บัญญัติหรือกำหนดไว้ในกฎหมาย ข้อบังคับหรือตราสารจัดตั้ง นอกจากนั้นนิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับบุคคลธรรมดา

สมาชิกของสภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบลและแพทย์ประจำตำบล และสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้นเป็นสมาชิกสภาตำบล หมู่บ้านละ 1 คน (โกวิทย์ พวงงาม, 2553:146-147)

สภาตำบลมีอำนาจหน้าที่ในการพัฒนาตำบลตามแผนงานโครงการและงบประมาณของสภาตำบลเสนอแนะส่วนราชการในการบริหารราชการและพัฒนาตำบลปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการตำบลตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องถิ่นและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด

ภายใต้พระราชบัญญัติฉบับเดียวกันนี้กำหนดว่า “สภาตำบล” ที่มีรายได้โดยไม่รวมเงินอุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกัน 3 ปีเฉลี่ยไม่ต่ำกว่า ปีละ 150,000 บาทอาจจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยทำเป็น ประกาศของกระทรวงมหาดไทยและให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาในประกาศนั้นให้ระบุชื่อและเขตขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ด้วย

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน เลือกตั้งขึ้นโดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นในการที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน และในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้าน ให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน

โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537ในระยะแรกกำหนดให้ประกอบด้วย(โกวิทย์ พวงงาม,2553 :150-151)

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สมาชิกสภา 2 ประเภท คือ

1. สมาชิกสภาโดยตำแหน่ง ประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้าน แพทย์ประจำตำบล
2. สมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน

ในปี พ.ศ.2542 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่3) พ.ศ.2542 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน หรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น

ต่อมาได้มีการปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 4 พ.ศ.2546 ซึ่งมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ.2546 โดยมีผลให้มีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ (โกวิทย์ พวงงาม,2553:151)

1. ตำแหน่ง “คณะกรรมการบริหารและกรรมการบริหาร” เปลี่ยนเป็น “คณะผู้บริหาร”
2. ตำแหน่ง “ประธานกรรมการบริหาร” เปลี่ยนเป็น “นายกองค์การบริหารส่วนตำบล”
3. ตำแหน่ง “รองประธานกรรมการบริหาร” เปลี่ยนเป็น “รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล”
4. “ข้อบังคับตำบล” ซึ่งเป็นกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น เปลี่ยนเป็น “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล”

6.1.1 การจัดตั้งและฐานะ

ในการจัดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะต้องมีกระบวนการสำรวจเจตนารมณ์เกี่ยวกับการรวม ยุบรวม รับรวมและแยกพื้นที่ในเขตสภาตำบลหรือองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจากประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตนั้นๆ หากองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนประชากรไม่ถึง 2,000 คนหรือมีสภาพพื้นที่ที่ไม่สามารถติดต่อกับองค์การบริหารส่วนตำบลหรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นก็สามารถยุบรวมกับองค์การบริหารส่วนตำบลอื่นที่มีเขตติดต่อกันภายในเขตอำเภอเดียวกันได้แต่ทั้งนี้ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของประชาชนในเขตตำบลนั้น (พระบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ. 2546: 10)

6.1.2 ระดับชั้นและเกณฑ์การแบ่งระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล

ก่อนที่จะมีประกาศของคณะกรรมการกลางพนักงานส่วนตำบล หรือ ก.อบต. เมื่อ 28 มกราคม 2545 เกี่ยวกับโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ วิธีการบริหารและการปฏิบัติงานของพนักงานส่วนตำบลและกิจการอื่นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลในองค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล แบ่งระดับออกเป็น 5 ชั้น ตามระดับของรายได้ 21 สิงหาคม พ.ศ. 2545 ได้มีประกาศกำหนดขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยมีการเปลี่ยนแปลงการแบ่งกลุ่ม อบต. เป็น 3 ขนาด \ (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, อ่างใน โกวิทย์ พวงงาม, 2553:154) ดังที่ปรากฏในตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 ตารางแสดงการจัดระดับขององค์การบริหารส่วนตำบล

ระดับของ อบต.	เกณฑ์ที่ใช้แบ่งขนาด	การเปลี่ยนแปลงหลังการประกาศฯ เมื่อพ.ศ. 2545
1. อบต. ชั้น 1	รายได้ตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป	อบต. ขนาดใหญ่
2. อบต. ชั้น 2	รายได้ระหว่าง 12 - 20 ล้านบาท	อบต. ขนาดกลาง
3. อบต. ชั้น 3	รายได้ระหว่าง 6 - 12 ล้านบาท	
4. อบต. ชั้น 4	รายได้ไม่เกิน 6 ล้านบาท	อบต. ขนาดเล็กเดิม
5. อบต. ชั้น 5	รายได้ไม่เกิน 3 ล้านบาท	

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, อ่างใน โกวิทย์ พวงงาม (2553:155)

สำหรับหลักเกณฑ์ที่นำมาใช้ในการแบ่งขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น สามารถจำแนกเพื่อให้พิจารณาได้อย่างชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบด้วยมี 5 หลักเกณฑ์ที่สำคัญ ดังนี้

ตารางที่ 6.2 แสดงหลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้แบ่งขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

หลักเกณฑ์	สาระสำคัญที่ใช้แบ่งขนาด
1) เกณฑ์ระดับรายได้	(1) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนสูงกว่า 20 ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดใหญ่ (2) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุน 6-20 ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดกลาง (3) รายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนต่ำกว่า 6 ล้านบาท เป็น อบต. ขนาดเล็ก
2) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านค่าใช้จ่ายบุคลากร	-
3) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม	(1) จำนวนพื้นที่ (2) จำนวนประชากร (3) จำนวนโครงสร้างพื้นฐาน (4) จำนวนโรงฆ่าสัตว์ (5) จำนวนตลาดสด
3) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม	(6) จำนวนโรงงานนิคมอุตสาหกรรม (7) จำนวนโรงเรียน (8) จำนวนศูนย์พัฒนาเด็ก (9) จำนวนโรงแรม (10) จำนวนศาสนสถาน (11) จำนวนสถานพยาบาล (12) จำนวนศูนย์การค้า (13) การประกาศให้ อบต. เป็นเขตควบคุมอาคาร (14) การประกาศให้ใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย (15) จำนวนวัสดุ อุปกรณ์ และเครื่องมือด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ตารางที่ 6.2 (ต่อ) แสดงหลักเกณฑ์สำคัญที่ใช้แบ่งขนาดขององค์การบริหารส่วนตำบล

หลักเกณฑ์	สาระสำคัญที่ใช้แบ่งขนาด
3) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม(ต่อ)	(16) จำนวนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือด้านการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล (17) จำนวนโครงสร้างส่วนราชการ (18) จำนวนหน่วยกิจการพาณิชย์
4) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านประสิทธิภาพในการปฏิบัติ	(1) ประสิทธิภาพด้านการจัดเก็บรายได้ (2) ประสิทธิภาพด้านการบริหารแผนงานและงบประมาณ (3) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านงานบุคคล (4) ประสิทธิภาพและประสิทธิผลด้านการบริการ
5) เกณฑ์ตัวชี้วัดด้านธรรมาภิบาล	(1) หลักนิติธรรม (2) หลักคุณธรรม (3) หลักความโปร่งใส (4) การมีส่วนร่วมของประชาชน (5) หลักความรับผิดชอบ (6) ความคุ้มค่า

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, อ่างใน โกวิท พวงงาม(2553:155-156)

6.2 โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วย 2 องค์กร คือ

6.2.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.2.2 ฝ่ายบริหาร

ซึ่งแต่ละส่วนสามารถอธิบายได้ดังนี้

6.2.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งมีสาระสำคัญที่สามารถจำแนกได้ดังนี้(พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6)พ.ศ.2546:12)

1. องค์การบริหารส่วนตำบลมีสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรจำนวนหมู่บ้านละ

2 คน

2. ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 1 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวน 6 คน

3. ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียง 2 หมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละ 3 คน

หลักเกณฑ์และวิธีการสมัครรับเลือกตั้งและการเลือกตั้งให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนดคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่นิติบัญญัติซึ่งเป็น 1 ใน 3 ของอำนาจอธิปไตย (Sovereignty) หมายถึง อำนาจอสูงสุดในการปกครองรัฐ การทำหน้าที่นิติบัญญัติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคือ มีหน้าที่ในการออกกฎหมายและมีหน้าที่อื่น เช่น การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล(พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่6)พ.ศ. 2546:12)

6.2.1.1 คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้(พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6)พ.ศ.2546:12)

- 1) มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- 2) มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- 3) มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบลที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง
- 4) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง 5 ปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง
- 5) มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

6.2.1.2 การสิ้นสุดของสมาชิกภาพ

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดนอกจากต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้วต้องประกอบด้วยลักษณะที่เกี่ยวข้องดังนี้ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6)พ.ศ.2546:13)

- 1) ถึงคราวออกตามอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
  - 2) ตาย
  - 3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ
  - 4) ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล3ครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
  - 5) มิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน
  - 6) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ
  - 7) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
  - 8) สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบล
  - 9) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียง เห็นว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผู้ใดไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไปตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น
- เมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายอำเภอสอบสวนและวินิจฉัยโดยเร็วคำวินิจฉัยของนายอำเภอให้เป็นที่สุด ส่วนในกรณีที่สมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสิ้นสุดลงพร้อมกันทั้งหมดให้ถือว่าเป็นการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.2.1.3 หน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6)พ.ศ.2546:12)

- 1) ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม
- 3) ควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ

4) ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิตั้งกระทู้ถาม นายกฯ หรือ รองนายกฯในเรื่องใดอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

สำหรับการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในปีหนึ่งให้มีสมัยประชุมสามัญ 2 สมัยหรือหลายสมัยแล้วแต่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะกำหนดแต่ต้องไม่เกิน 4 สมัย วันเริ่มสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลกำหนดโดยนายอำเภอ ต้องกำหนดให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งแรกภายใน 15 วันนับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและให้ที่ประชุมเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

กรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ตามกำหนดเวลาหรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ นายอำเภออาจเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดให้มีคำสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

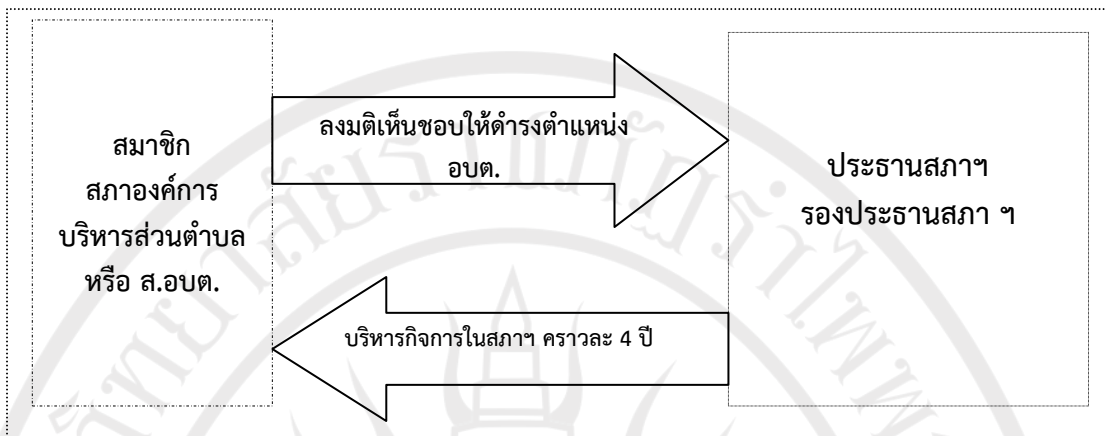
นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อเห็นว่าเป็นการจำเป็นเพื่อประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนตำบล ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจทำคำร้องยื่นต่อนายอำเภอขอเปิดประชุมวิสามัญ ถ้าเห็นสมควรให้นายอำเภอเรียกประชุมวิสามัญได้ ส่วนสมัยประชุมวิสามัญให้กำหนดไม่เกิน 15 วัน แต่ถ้าจะขยายเวลาออกไปอีกจะต้องได้รับอนุญาตจากนายอำเภอ

6.2.1.4 โครงสร้างของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาและรองประธานสภาตำแหน่งละ 1 คน ซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

โดยประธานสภาและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล 4 ปี หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ภาพที่ 6.1 ภาพการได้มาของตำแหน่งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

6.2.1.5 ประธานและรองประธานสภาฯ

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ดำเนินการประชุมและดำเนินการอื่นให้เป็นไปตามข้อบังคับการประชุมที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดโดยรองประธานสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีหน้าที่ช่วยประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติการตามหน้าที่และกระทำกิจการตามที่ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมอบหมาย

กรณีที่ไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ให้รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่แทนในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใดถ้าไม่มีผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานในที่ประชุม ให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาประชุมเลือกกันเองเพื่อทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสำหรับการประชุมในครั้งนั้น

ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งใดถ้าผู้ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุมสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระการประชุม แต่มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในที่ประชุมครบองค์ประชุมและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่มีอยู่ในที่ประชุมเสนอให้เปิดประชุมให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุมนั้นต่อไปจนกว่าจะหมดระเบียบวาระการประชุมหรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะได้มีมติให้ปิดประชุม

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามสมัยประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุมในกรณีที่ยังไม่มีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่เรียกประชุมตามกฎหมายให้นายอำเภอเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

6.2.1.6 การพ้นจากตำแหน่งของประธานและรองประธานสภาฯ

ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง จากกรณีดังต่อไปนี้

- 1) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ
- 2) สิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

เมื่อตำแหน่งประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลว่างลง เพราะเหตุอื่นใดนอกจากครบวาระให้มีการเลือกประธานหรือรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน 15 วันนับแต่วันที่ตำแหน่งนั้นว่างลงและให้ผู้ซึ่งได้รับเลือกแทนนั้นอยู่ในตำแหน่งได้เพียงเท่าวาระที่เหลืออยู่

6.2.2 ฝ่ายบริหาร หรือ นายกององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกฯ มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไขฉบับที่ 4 พ.ศ.2552 กำหนดให้นายกฯ ดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งคราวละ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งโดยไม่มีการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่ง

6.2.2.1 คุณสมบัติของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

บุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกฯ ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นและต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้ด้วย (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2546:16)

- 1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปี บริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- 2) สำเร็จการศึกษาไม่ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าหรือเคยเป็นสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา
- 3) ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่นหรือเลขานุการหรือที่ปรึกษาของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาหรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

นายกฯ อาจแต่งตั้งรองนายกฯ ซึ่งมีใช้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามที่นายกฯ มอบหมายได้ไม่เกิน 2 คน และอาจแต่งตั้งเลขานุการนายกฯ 1 คน ที่มีได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ

6.2.2.2 การเข้ารับตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

ก่อนนายกฯเข้ารับหน้าที่ให้ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยนายกฯปฏิบัติ ดังนี้ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6)พ.ศ.2546:17)

- 1) แลกเปลี่ยนนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลโดยไม่มีการลงมติภายใน 30 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
- 2) การประชุมเพื่อแลกเปลี่ยนนโยบายของนายกฯให้กระทำโดยเปิดเผยโดยนายกฯต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรแจกให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนที่มาประชุมด้วย
- 3) นายกฯไม่สามารถแลกเปลี่ยนนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้นายอำเภอแจ้งให้นายกฯจัดทำนโยบายแจ้งเป็นหนังสือส่งให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุกคนภายใน 7 วัน
- 4) จัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี
- 5) คำแถลงนโยบายของนายกฯและรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายให้ประกาศไว้โดยเปิดเผย ณ ที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลด้วย

6.2.2.3 อำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย และรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย นโยบาย แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ ระเบียบ และข้อบังคับของทางราชการ
- 2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกฯ และเลขานุการนายกฯ
- 4) วางระเบียบเพื่อให้งานขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- 5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล
- 6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติและกฎหมายอื่น
- 7) ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาของพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 8) อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกฯ ให้เป็นไปตามที่นายกฯ มอบหมาย

9) อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกฯ จะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งนั้น หรือมติของ คณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น นายกฯ อาจมอบอำนาจ โดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกฯ ก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือรองปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทน ให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

สำหรับในกรณีที่นายกฯ ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้รองนายกฯ ตามลำดับที่ นายกฯ แต่งตั้งไว้เป็นผู้รักษาราชการแทนถ้าไม่มีรองนายกฯ หรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

โดยปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและ ลูกจ้าง องค์การบริหารส่วนตำบลรองจากนายกฯ และรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำของ องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดหรือ ตามที่นายกฯ มอบหมาย

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว นายกฯ รองนายกฯ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบลซึ่งนายกฯ แต่งตั้งมีอำนาจเปรียบเทียบคดีละเมิดข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วน ตำบลได้ตามระเบียบและวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดด้วย

6.2.2.4 การพ้นจากตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

นายกฯ พ้นจากตำแหน่ง ได้จากกรณีต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและ องค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6) พ.ศ.2546:19)

- 1) ถึงคราวออกตามวาระ
- 2) ตาย
- 3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ
- 4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
- 5) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- 6) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- 7) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลมีจำนวนไม่น้อย

กว่า3ใน4ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่มาลงคะแนนเสียงเห็นว่านายกฯ ไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

ในระหว่างที่ไม่มีนายกฯ ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติหน้าที่ของ นายกฯ เท่าที่จำเป็นได้เป็นการชั่วคราวจนถึงวันประกาศผลการเลือกตั้งนายกฯ

6.2.2.5 การพ้นจากตำแหน่งของรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

รองนายกฯ พ้นจากตำแหน่งได้จากกรณีดังต่อไปนี้(พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6) พ.ศ.2546:20)

- 1) นายกฯพ้นจากตำแหน่ง
- 2) นายกฯมีคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- 3) ตาย
- 4) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายกฯ
- 5) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม
- 6) ถูกจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก
- 7) ผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง

6.3 หน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ที่ต้องทำในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้ (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6) พ.ศ.2546:21)

- 1) จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบก
- 2) รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล
- 3) ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 4) ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 5) ส่งเสริมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 6) ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุ และผู้พิการ
- 7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 8) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 9) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือบุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

นอกจากนี้กฎหมายยังกำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความสามารถมีศักยภาพเพียงพอ อาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลอีกจำนวน 13 ข้อ ดังนี้(พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2546:22)

- องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำกิจการในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล ดังต่อไปนี้
- 1) ให้มีน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค และการเกษตร
  - 2) ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
  - 3) ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
  - 4) ให้มีและบำรุงสถานที่ประชุม การกีฬา การพักผ่อนหย่อนใจและสวนสาธารณะ
  - 5) ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์

- 6) ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 7) บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 8) การคุ้มครองดูแลและรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 9) หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 10) ให้มีตลาด ท่าเทียบเรือ และท่าข้าม
- 11) กิจกรรมเกี่ยวกับการพาณิชย์
- 12) การท่องเที่ยว
- 13) การผังเมือง

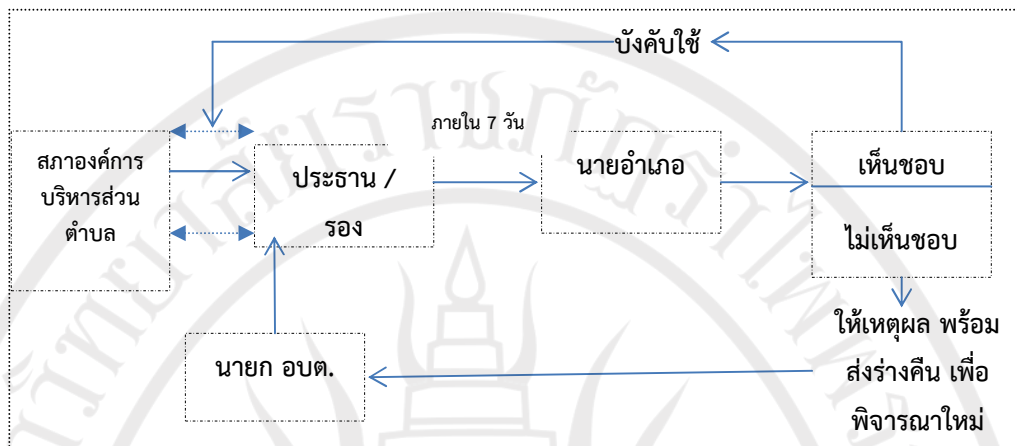
อย่างไรก็ตามการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณการจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารเว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

นอกจากนี้หากองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำกิจการนอกเขตหรือร่วมกับหน่วยปกครองท้องถิ่นอื่น ทั้งนี้ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยปกครองท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องนั้นอีกทั้งกิจการนั้นต้องเป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำหรือเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน

6.3.1 การตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจะเสนอได้ก็แต่โดยนายกองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นเมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลจากนั้นให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

ในกรณีที่นายอำเภอไม่เห็นชอบด้วยกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลใดให้ส่งคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายใน 15 วันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวเพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาทบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นใหม่ หากนายอำเภอไม่ส่งร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนสภาองค์การบริหารส่วนตำบลภายใน 15 วันนับแต่วันที่นายอำเภอได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าว ให้ถือว่านายอำเภอเห็นชอบกับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ภาพที่ 6.2 ภาพกระบวนการพิจารณาร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล

เมื่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพิจารณาพบทวนร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วมีมติยืนยันตามร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลเดิมด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ให้นายกฯ ลงชื่อและประกาศเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากนายอำเภอ แต่ถ้าสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่ยืนยันภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลคืนจากนายอำเภอหรือยืนยันด้วยคะแนนเสียงน้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ในร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นตกไป

รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลมีดังนี้ต่อไป (พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 6) พ.ศ.2546:23-24)

- 1) ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์ และค่าธรรมเนียมรวมถึงผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์
- 2) ภาษีและค่าธรรมเนียมรถยนต์และล้อเลื่อน
- 3) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 5) รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 6) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามที่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- 7) เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้ทูลให้
- 8) รายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 9) เงินอุดหนุนจากรัฐบาล

โดยรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องเสียภาษีโดยการตราเป็นพระราชกฤษฎีกานอกจากนี้การที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลทำให้สามารถ

กู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่างๆ ได้แต่ทั้งนี้จะต้องได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ส่วนกิจการใดที่องค์การบริหารส่วนตำบลไม่สามารถกระทำได้ก็สามารถมอบอำนาจและหน้าที่ดังกล่าวให้หน่วยงานอื่นของรัฐดำเนินการแทนโดยการหักค่าใช้จ่ายได้ตามที่กำหนด

รายจ่าย

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายจ่าย ดังนี้

- 1) เงินเดือน
- 2) ค่าจ้าง
- 3) เงินค่าตอบแทนอื่นๆ
- 4) ค่าใช้สอย
- 5) ค่าวัสดุ
- 6) ค่าครุภัณฑ์
- 7) ค่าที่ดิน
- 8) สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่นๆ
- 9) ค่าสาธารณูปโภค
- 10) เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
- 11) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพัน หรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของกระทรวงมหาดไทย
- 12) เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกององค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

ส่วนงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้จัดทำเป็นข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลและเสนอต่อนายกององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อต่อนายอำเภอพิจารณาอนุมัติ

6.4 การบริหารงานในองค์การบริหารส่วนตำบล

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6)(2546:18-19) ระบุว่าในการบริหารงานภายในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ให้เป็นอำนาจของนายกฯควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนตำบลโดยมี“ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล”ข้าราชการส่วนท้องถิ่นสังกัดกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น รองจากนายกฯและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดหรือตามที่นายกฯมอบหมาย

นอกจากนี้อำนาจหน้าที่ในการสั่งหรือการปฏิบัติราชการของรองนายกฯให้เป็นไปตามที่นายกฯมอบหมาย ส่วนในกรณีที่นายกฯไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้รองนายกฯ ตามลำดับที่นายกฯ จัดไว้เป็นผู้รักษาราชการแทนถ้าไม่มีรองนายกฯหรือมีแต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้รักษาราชการแทน

ในกรณีที่มีกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ หรือคำสั่งใด แต่งตั้งให้นายกฯ เป็นกรรมการหรือให้มีอำนาจหน้าที่อย่างใดให้ผู้รักษาราชการแทนทำหน้าที่กรรมการหรือมีอำนาจหน้าที่เช่นเดียวกับนายกฯในระหว่างรักษาราชการแทนด้วย

อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ หรือการปฏิบัติราชการที่นายกฯจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติหรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติหรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ไม่ได้กำหนดในเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่นนายกฯอาจมอบอำนาจโดยทำเป็นหนังสือให้รองนายกฯเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนนายกฯก็ได้ แต่ถ้ามอบให้ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติราชการแทนให้ทำเป็นคำสั่งและประกาศให้ประชาชนทราบ

6.5 บทสรุป

“องค์การบริหารส่วนตำบล” หรือ “อบต.” เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและเป็นราชการบริหารส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 โดยใช้ชื่อว่า “สภาตำบล” ซึ่งในตำบลหนึ่งให้มีสภาตำบลสภาหนึ่งมีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ให้สภาตำบลมีฐานะเป็น “นิติบุคคล” ในอดีตสมาชิกของสภาตำบลประกอบด้วยสมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้านในตำบลและแพทย์ประจำตำบลและสมาชิกซึ่งได้รับเลือกตั้งจากราษฎรในแต่ละหมู่บ้านในตำบลนั้น เป็นสมาชิกสภาตำบล หมู่บ้านละ 1 คน ต่อมามีการกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน ทำให้โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบลในปัจจุบัน ประกอบด้วย 2 องค์กร คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งเรียกว่า สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอายุมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ ในวันเลือกตั้ง ที่มาจากการเลือกตั้งโดยราษฎรจำนวนหมู่บ้านละ 2 คน สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการออกกฎหมายและมีหน้าที่อื่น เช่น การควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่ ฝ่ายบริหาร ผู้ที่ดำรงตำแหน่งนายกฯมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน พ.ศ.2552กำหนดให้นายกฯดำรงตำแหน่งนับตั้งแต่วันเลือกตั้งคราวละ 4 ปีนับแต่วันเลือกตั้งโดยไม่มีการกำหนดวาระในการดำรงตำแหน่ง หน้าที่ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องทำประกอบด้วยการจัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำและทางบกการรักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดิน เป็นต้น

แบบฝึกหัดบทที่ 6

จงตอบคำถามต่อไปนี้

1. จงอธิบายเกี่ยวกับหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล
2. องค์การบริหารส่วนตำบลสามารถปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ของหน่วยราชการส่วนท้องถิ่นอื่นได้หรือไม่ (ได้เพราะเหตุใด/ไม่ได้ เพราะเหตุใด)
3. เงินอุดหนุนจากรัฐ จัดเป็นรายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบลหรือไม่เพราะเหตุใด จงอธิบาย
4. จงอธิบายความสำคัญและหน้าที่ของตำแหน่งประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
5. เพราะเหตุใดตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบล จึงต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชน
6. ก่อนประกาศใช้ พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 4 พ.ศ.2546 ตำแหน่ง นายกององค์การบริหารส่วนตำบลมีชื่อเรียกอย่างไร
7. ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง
8. การบัญญัติ “ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบล” เป็นหน้าที่ของบุคคลในตำแหน่งใด
9. จงระบุเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายกองค์การบริหารตำบล
10. การยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้โดยวิธีการใดบ้าง

เอกสารอ้างอิง

โกวิทย์ พวงงาม. (2552). การปกครองท้องถิ่นไทย:หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน.

คณะกรรมการเตรียมการจัดตั้งสภาพัฒนาการเมืองและยกร่างแผนแม่บทพัฒนาการเมือง สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี. (2550). แผนแม่บทพัฒนาการเมือง. กรุงเทพฯ: สหมิตรพริ้นติ้งแอนด์พับลิชซิ่ง จำกัด.

พจนานุกรมราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542.

ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120 ตอนที่ 55 ก .(2546). พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล(ฉบับที่ 6)พ.ศ.2546.